

2. ODWZOROWANIA LINIOWE I WIELOLINIOWE

2.1. Definicja i własności odwzorowania liniowego i wieloliniowego

Definicja 2.1. Niech V i V' będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K . Odwzorowanie $f : V \rightarrow V'$ nazywamy liniowym, jeśli spełnione są aksjomaty:

$$1) \bigwedge_{a,b \in V} f(a + b) = f(a) + f(b)$$

$$2) \bigwedge_{\alpha \in K} \bigwedge_{a \in V} f(\alpha a) = \alpha f(a)$$

Jeśli ponadto odwzorowanie f jest wzajemnie jednoznaczne, to nazywamy je izomorfizmem.

W przypadku gdy $V' = K$, odwzorowanie liniowe nazywamy formą liniową.

Zbiór wszystkich odwzorowań liniowych z przestrzeni liniowej V w przestrzeń liniową V' oznaczamy przez $L(V; V')$, a zbiór wszystkich izomorfizmów przez $I(V; V')$.

Bezpośrednio z definicji wynika, że odwzorowanie liniowe przekształca wektor zerowy na wektor zerowy, a wektor przeciwny do danego wektora na wektor przeciwny do obrazu tego wektora.

P r z y k ł a d 2.1. Niech R^2 będzie przestrzenią liniową ciągów 2-wyrazowych nad ciałem liczb rzeczywistych, a $R_2[x]$ przestrzenią liniową wielomianów stopnia co najwyżej drugiego nad ciałem liczb rzeczywistych. Wykażemy, że odwzorowanie $f: R^2 \rightarrow R_2[x]$ określone następująco:

$$\bigwedge_{[\alpha_1, \alpha_2] \in R^2} f([\alpha_1, \alpha_2]) := (\alpha_1 - \alpha_2) + (\alpha_1 + \alpha_2)x - (2\alpha_1 - 3\alpha_2)x^2$$

jest odwzorowaniem liniowym.

Sprawdzamy aksjomaty definicji odwzorowania liniowego:

1) dla dowolnych wektorów $a, b \in R^2$ mamy

$$\begin{aligned}
 f(a + b) &= f([\alpha_1, \alpha_2] + [\beta_1, \beta_2]) = f([\alpha_1 + \beta_1, \alpha_2 + \beta_2]) = \\
 &= ((\alpha_1 + \beta_1) - (\alpha_2 + \beta_2)) + ((\alpha_1 + \beta_1) + (\alpha_2 + \beta_2))x + \\
 &- (2(\alpha_1 + \beta_1) - 3(\alpha_2 + \beta_2))x^2 = ((\alpha_1 - \alpha_2) + (\alpha_1 + \alpha_2)x + \\
 &- (2\alpha_1 - 3\alpha_2)x^2) + ((\beta_1 - \beta_2) + (\beta_1 + \beta_2)x - (2\beta_1 - 3\beta_2)x^2) = \\
 &= f([\alpha_1, \alpha_2]) + f([\beta_1, \beta_2]) = f(a) + f(b)
 \end{aligned}$$

2) dla dowolnej liczby $\beta \in \mathbb{R}$ i dowolnego wektora $a \in \mathbb{R}^2$ mamy

$$\begin{aligned}
 f(\beta a) &= f(\beta[\alpha_1, \alpha_2]) = f([\beta\alpha_1, \beta\alpha_2]) = (\beta\alpha_1 - \beta\alpha_2) + \\
 &+ (\beta\alpha_1 + \beta\alpha_2)x - (2\beta\alpha_1 - 3\beta\alpha_2)x^2 = \beta((\alpha_1 - \alpha_2) + \\
 &+ (\alpha_1 + \alpha_2)x - (2\alpha_1 - 3\alpha_2)x^2) = \beta f([\alpha_1, \alpha_2]) = \beta f(a)
 \end{aligned}$$

Aksjomaty definicji 2.1 są spełnione, a więc odwzorowanie f jest liniowe.

Twierdzenie 2.1. Niech U, V i W będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K . Jeśli $f : U \rightarrow V$ i $g : V \rightarrow W$ są odwzorowaniami liniowymi (izomorfizmami), to odwzorowanie złożone $g \circ f : U \rightarrow W$ jest odwzorowaniem liniowym (izomorfizmem).

Dowód. Sprawdzamy aksjomaty definicji odwzorowania liniowego:

1) dla dowolnych wektorów $a, b \in U$ mamy

$$\begin{aligned}
 (g \circ f)(a + b) &= g(f(a + b)) = g(f(a) + f(b)) = g(f(a)) + g(f(b)) = \\
 &= (g \circ f)(a) + (g \circ f)(b)
 \end{aligned}$$

2) dla dowolnego skalaru $\alpha \in K$ i dowolnego wektora $a \in U$ mamy

$$(g \circ f)(\alpha a) = g(\alpha f(a)) = \alpha g(f(a)) = \alpha (g \circ f)(a)$$

Aksjomaty definicji 2.1 są spełnione, a więc odwzorowanie $g \circ f$ jest liniowe.

Twierdzenie 2.2. Niech V i V' będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K . Jeśli odwzorowanie $f : V \rightarrow V'$ jest izomorfizmem, to odwzorowanie odwrotne $f^{-1} : V' \rightarrow V$ jest również izomorfizmem.

Dowód. Z definicji izomorfizmu wnioskujemy, że odwzorowanie f jest wzajemnie jednoznaczne, a więc istnieje do niego odwzorowanie odwrotne f^{-1} , które jest również wzajemnie jednoznaczne. Zatem dla dowolnych wektorów $a', b' \in V'$ istnieją jednoznacznie wyznaczone wektory $a, b \in V$ takie, że $f(a) = a'$, $f(b) = b'$ lub $f^{-1}(a') = a$, $f^{-1}(b') = b$ i mamy:

$$\begin{aligned} 1) \quad f^{-1}(a' + b') &= f^{-1}(f(a) + f(b)) = f^{-1}(f(a + b)) = \\ &= (f^{-1} \circ f)(a + b) = \text{id}(a + b) = \\ &= a + b = f^{-1}(a') + f^{-1}(b') \end{aligned}$$

oraz dla dowolnego skalaru $\alpha \in K$ mamy

$$\begin{aligned} 2) \quad f^{-1}(\alpha a') &= f^{-1}(\alpha f(a)) = f^{-1}(f(\alpha a)) = (f^{-1} \circ f)(\alpha a) = \text{id}(\alpha a) = \\ &= \alpha a = \alpha f^{-1}(a') \end{aligned}$$

Z definicji 2.1 wnioskujemy, że odwzorowanie f^{-1} jest izomorfizmem.

Z powyższego twierdzenia wynika, że poprawne jest następujące określenie: Przestrzenie liniowe V i V' nad ciałem K nazywamy izomorficznymi, jeśli istnieje odwzorowanie $f : V \rightarrow V'$, które jest izomorfizmem.

Przestrzenie liniowe izomorficzne są ze względu na własności algebraiczne nierozróżnialne i można je utożsamiać. Jeśli więc przestrzenie liniowe V i V' są izomorficzne, to piszemy, że $V \approx V'$.

P r z y k ł a d 2.2. Łatwo wykazać, że:

a) zbiór wszystkich odwzorowań liniowych $L(U; V)$ z przestrzeni liniowej U w przestrzeń liniową V z działaniami dodawania odwzorowań i mnożenia odwzorowań przez skalary jest przestrzenią liniową;

b) zbiór wszystkich odwzorowań liniowych $L(V; V)$ z przestrzeni liniowej V w tę samą przestrzeń z działaniami dodawania odwzorowań i składania odwzorowań jest pierścieniem nie-

przemiennym z jedynką; jedynką tego pierścienia jest odwzorowanie identycznościowe;

c) zbiór wszystkich izomorfizmów $I(V; V)$ z przestrzeni liniowej V w tę samą przestrzeń z działaniem składania odwzorowań jest grupą nieprzemienną.

Twierdzenie 2.3. Niech U^n i V będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K oraz $\{e_1, \dots, e_n\}$ będzie bazą n -wymiarowej przestrzeni U^n , a $\{d_1, \dots, d_n\}$ zbiorem wektorów przestrzeni V . Wtedy istnieje dokładnie jedno odwzorowanie liniowe $f: U^n \rightarrow V$ spełniające warunki: $f(e_1) = d_1, \dots, f(e_n) = d_n$.

Dowód. I s t n i e n i e . Odwzorowanie $f: U^n \rightarrow V$ określone następująco:

$$\bigwedge_{a \in U^n} f(a) = f(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) := \alpha^1 d_1 + \dots + \alpha^n d_n,$$

gdzie $\alpha^i \in K$ dla $i = 1, \dots, n$ są współrzędnymi wektora a w bazie $\{e_i\}$, spełnia warunki $f(e_1) = d_1, \dots, f(e_n) = d_n$.

Wystarczy wykazać, że odwzorowanie f jest liniowe. Sprawdzamy aksjomaty definicji odwzorowania liniowego:

1) dla dowolnych wektorów $a, b \in U$ mamy

$$\begin{aligned} f(a + b) &= f((\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) + (\beta^1 e_1 + \dots + \beta^n e_n)) = \\ &= f((\alpha^1 + \beta^1) e_1 + \dots + (\alpha^n + \beta^n) e_n) = \\ &= (\alpha^1 + \beta^1) d_1 + \dots + (\alpha^n + \beta^n) d_n = (\alpha^1 d_1 + \dots + \alpha^n d_n) + \\ &+ (\beta^1 d_1 + \dots + \beta^n d_n) = f(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) + \\ &+ f(\beta^1 e_1 + \dots + \beta^n e_n) = f(a) + f(b) \end{aligned}$$

2) dla dowolnego skalara $\gamma \in K$ i dowolnego wektora $a \in U^n$ mamy

$$\begin{aligned} f(\gamma a) &= f(\gamma(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n)) = f(\gamma \alpha^1 e_1 + \dots + \gamma \alpha^n e_n) = \\ &= \gamma \alpha^1 d_1 + \dots + \gamma \alpha^n d_n = \gamma(\alpha^1 d_1 + \dots + \alpha^n d_n) = \\ &= \gamma f(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) = \gamma f(a) \end{aligned}$$

Aksjomaty definicji 2.1 są spełnione, a więc odwzorowanie jest liniowe.

J e d n o z n a c z n o ś ć . Każde odwzorowanie liniowe $\hat{f} : U^n \rightarrow V$ spełniające warunki $\hat{f}(e_1) = d_1, \dots, \hat{f}(e_n) = d_n$ musi także spełniać warunek $\hat{f}(a) = \hat{f}(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) = \alpha^1 \hat{f}(e_1) + \dots + \alpha^n \hat{f}(e_n) = \alpha^1 d_1 + \dots + \alpha^n d_n$, a więc pokrywa się z odwzorowaniem f .

Z powyższego twierdzenia wynika, że odwzorowanie liniowe jest określone, jeśli dane są wartości tego odwzorowania na wektorach bazy.

P r z y k ł a d 2.3. Niech w przestrzeni liniowej ciągów 2-wyrazowych R^2 będzie dana baza $\{e_1\}$ taka, że $e_1 = [1, -1]$, $e_2 = [1, 1]$, a w przestrzeni liniowej wielomianów stopnia co najwyżej drugiego $R_2[x]$ będzie dany zbiór $\{d_1, d_2\}$ taki, że $d_1 = 1 - x + x^2$, $d_2 = 1 - x^2$. Znajdziemy odwzorowanie liniowe $g : R^2 \rightarrow R_2[x]$ spełniające warunki $g(e_1) = d_1$ i $g(e_2) = d_2$.

Dla dowolnego wektora $a = [t, s] \in R^2$ rozpatrzmy równanie

$$[t, s] = \alpha^1 [1, -1] + \alpha^2 [1, 1]$$

Stąd otrzymamy liczby $\alpha^1 = \frac{1}{2}(t - s)$ i $\alpha^2 = \frac{1}{2}(t + s)$, które są współrzędnymi wektora a w bazie $\{e_1\}$. Szukane odwzorowanie ma zatem postać

$$g([t, s]) = \frac{1}{2}(t - s)(1 - x + x^2) + \frac{1}{2}(t + s)(1 - x^2)$$

$$g([t, s]) = t - \frac{1}{2}(t - s)x - sx^2 \quad \text{dla } [t, s] \in R^2$$

Twierdzenie 2.4. Przestrzenie liniowe U i V nad ciałem K skończenie wymiarowe są izomorficzne wtedy i tylko wtedy, gdy $\dim U = \dim V$.

Dowód \Rightarrow Niech $\dim U = n$ i $f : U \rightarrow V$ będzie odwzorowaniem izomorficznym. Wtedy istnieje baza $\{e_1, \dots, e_n\}$ przestrzeni U złożona z n wektorów. Wykażemy, że zbiór $\{f(e_1), \dots, f(e_n)\}$ jest bazą przestrzeni V . Sprawdzamy aksjomaty definicji bazy:

1) rozważmy równanie

$$\alpha^1 f(e_1) + \dots + \alpha^n f(e_n) = 0, \text{ gdzie } \alpha^i \in K \text{ dla } i = 1, \dots, n$$

Z liniowości i wzajemnej jednoznaczności odwzorowania f kolejno otrzymamy

$$f(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n) = 0$$

$$\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n = 0$$

Ponieważ baza $\{e_1, \dots, e_n\}$ jest zbiorem liniowo niezależnym, stąd $\alpha^1 = \dots = \alpha^n = 0$. Zatem zbiór $\{f(e_1), \dots, f(e_n)\}$ jest liniowo niezależny.

2) dla dowolnego wektora $b \in V$ z jednoznaczności odwzorowania f wynika, że istnieje dokładnie jeden wektor $a \in U$ taki, że $b = f(a)$. Rozkładając wektor a w bazie $\{e_1\}$ i korzystając z liniowości odwzorowania f kolejno otrzymamy

$$b = f(a) = f(\alpha^1 e_1 + \dots + \alpha^n e_n)$$

$$b = \alpha^1 f(e_1) + \dots + \alpha^n f(e_n)$$

Zatem zbiór $\{f(e_1), \dots, f(e_n)\}$ generuje przestrzeń V .

Aksjomaty definicji 2.1 są spełnione, a więc zbiór $\{f(e_1)\}$ jest bazą przestrzeni V . Baza ta zawiera n elementów, stąd $\dim V = \dim U$.

⇐ Niech $\dim U = \dim V = n$. Wtedy istnieją bazy $\{e_1\}$ przestrzeni U i $\{d_\alpha\}$ przestrzeni V złożone z n wektorów. Z twierdzenia 2.3 wynika, że istnieje odwzorowanie liniowe $f : U \rightarrow V$ spełniające warunki

$$f(e_1) = d_1, \dots, f(e_n) = d_n$$

Łatwo wykazać, że odwzorowanie f jest wzajemnie jednoznaczne, a więc jest izomorficzne. Zatem przestrzenie U i V są izomorficzne.

Wniosek 2.1. Przestrzeń liniowa n -wymiarowa V^n nad ciałem K jest izomorficzna z przestrzenią liniową ciągów n -wyrazowych K^n .

Definicja 2.2. Niech U_1, \dots, U_k i V będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K . Odwzorowanie $f : U_1 \times \dots \times U_k \rightarrow V$ nazywamy **k-liniowym**, jeśli spełnia aksjomaty:

- 1) $\bigwedge_{1 \leq i \leq k} \bigwedge_{a_i \in U_i} \dots \bigwedge_{a_i, a'_i \in U_i} \dots \bigwedge_{a_k \in U_k} f(a_1, \dots, a_i + a'_i, \dots, a_k) =$
 $= f(a_1, \dots, a_i, \dots, a_k) + f(a_1, \dots, a'_i, \dots, a_k)$
- 2) $\bigwedge_{1 \leq i \leq k} \bigwedge_{\alpha \in K} \bigwedge_{a_i \in U_i} \dots \bigwedge_{a_i \in U_i} \dots \bigwedge_{a_k \in U_k} f(a_1, \dots, \alpha a_i, \dots, a_k) =$
 $= \alpha f(a_1, \dots, a_i, \dots, a_k)$

W przypadku gdy $V = K$, odwzorowanie **k-liniowe** nazywamy **formą k-liniową**.

Z definicji wynika, że odwzorowanie **k-liniowe** jest **liniowe** ze względu na każdą współzrzedną. W przypadku $k = 1$ odwzorowanie **1-liniowe** jest odwzorowaniem **liniowym**.

Zbiór wszystkich odwzorowań **k-liniowych** z przestrzeni liniowych U_1, \dots, U_k w przestrzeń liniową V oznaczamy przez $L(U_1, \dots, U_k; V)$. Jeśli $U_1 = \dots = U_k = U$, to zbiór $L(U, \dots, U; V)$ oznaczamy krótko przez $L_k(U; V)$. Łatwo wykazać, że zbiór wszystkich odwzorowań wieloliniowych z działaniami dodawania odwzorowań i mnożenia odwzorowania przez skalar jest przestrzenią liniową.

P r z y k ł a d 2.4. Niech R^2 będzie przestrzenią liniową ciągów 2-wyrazowych nad ciałem liczb rzeczywistych, a $R_1[x]$ i $R_2[x]$ będą przestrzeniami liniowymi wielomianów stopnia co najwyżej pierwszego i drugiego nad ciałem liczb rzeczywistych. Wykażemy, że odwzorowanie $g : R^2 \times R_1[x] \rightarrow R_2[x]$ określone następująco:

$$\bigwedge_{[\alpha_1, \alpha_2] \in R^2} \bigwedge_{\tau_0, \tau_1 x \in R_1[x]} g([\alpha_1, \alpha_2], \tau_0 + \tau_1 x) :=$$

$$:= \alpha_1 \tau_0 + \alpha_2 \tau_0 x + \alpha_2 \tau_1 x^2$$

jest odwzorowaniem dwuliniowym.

Sprawdzamy aksjomaty definicji odwzorowania dwuliniowego:

1) dla dowolnych ciągów $[\alpha_1, \alpha_2], [\beta_1, \beta_2] \in R^2$ i dowolnych wielomianów $\gamma_0 + \gamma_1 x, \delta_0 + \delta_1 x \in R_1[x]$ mamy

$$\begin{aligned} g([\alpha_1, \alpha_2] + [\beta_1, \beta_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) &= g([\alpha_1 + \beta_1, \alpha_2 + \beta_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) = \\ &= (\alpha_1 + \beta_1) \gamma_0 + (\alpha_2 + \beta_2) \gamma_0 x + (\alpha_2 + \beta_2) \gamma_1 x^2 = \\ &= (\alpha_1 \gamma_0 + \alpha_2 \gamma_0 x + \alpha_2 \gamma_1 x^2) + (\beta_1 \gamma_0 + \beta_2 \gamma_0 x + \beta_2 \gamma_1 x^2) = \\ &= g([\alpha_1, \alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) + g([\beta_1, \beta_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) \\ g([\alpha_1, \alpha_2], (\gamma_0 + \gamma_1 x) + (\delta_0 + \delta_1 x)) &= g([\alpha_1, \alpha_2], (\gamma_0 + \delta_0) + (\gamma_1 + \delta_1) x) = \\ &= \alpha_1 (\gamma_0 + \delta_0) + \alpha_2 (\gamma_0 + \delta_0) x + \alpha_2 (\gamma_1 + \delta_1) x^2 = \\ &= (\alpha_1 \gamma_0 + \alpha_2 \gamma_0 x + \alpha_2 \gamma_1 x^2) + (\alpha_1 \delta_0 + \alpha_2 \delta_0 x + \alpha_2 \delta_1 x^2) = \\ &= g([\alpha_1, \alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) + g([\alpha_1, \alpha_2], \delta_0 + \delta_1 x) \end{aligned}$$

2) dla dowolnej liczby $\eta \in R$, dowolnego ciągu $[\alpha_1, \alpha_2] \in R^2$ i dowolnego wielomianu $\gamma_0 + \gamma_1 x \in R_1[x]$ mamy

$$\begin{aligned} g(\eta[\alpha_1, \alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) &= g([\eta\alpha_1, \eta\alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) = \\ &= \eta\alpha_1 \gamma_0 + \eta\alpha_2 \gamma_0 x + \eta\alpha_2 \gamma_1 x^2 = \eta(\alpha_1 \gamma_0 + \alpha_2 \gamma_0 x + \alpha_2 \gamma_1 x^2) = \\ &= \eta g([\alpha_1, \alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) \\ g([\alpha_1, \alpha_2], \eta(\gamma_0 + \gamma_1 x)) &= g([\alpha_1, \alpha_2], \eta\gamma_0 + \eta\gamma_1 x) = \\ &= \alpha_1 \eta\gamma_0 + \alpha_2 \eta\gamma_0 x + \alpha_2 \eta\gamma_1 x^2 = \eta(\alpha_1 \gamma_0 + \alpha_2 \gamma_0 x + \alpha_2 \gamma_1 x^2) = \\ &= \eta g([\alpha_1, \alpha_2], \gamma_0 + \gamma_1 x) \end{aligned}$$

Aksjomaty definicji 2.2 są spełnione, a więc odwzorowanie g jest dwuliniowe.

Twierdzenie 2.5. Niech U^m i V^n będą przestrzeniami liniowymi o wymiarach m i n nad ciałem K , a W będzie dowolną przestrzenią liniową nad ciałem K . Jeśli $\{e_i\}$ jest bazą przestrzeni U^m , a $\{l_A\}$ bazą przestrzeni V^n i $\{d_{iA} \in W : i = 1, \dots, m; A = 1, \dots, n\}$ jest zbiorem $m \cdot n$ wektorów przestrzeni W , to istnieje dokładnie jedno odwzorowanie dwuliniowe $f : U^m \times V^n \rightarrow W$ spełniające warunki $f(e_i, l_A) = d_{iA}$ dla $i = 1, \dots, m; A = 1, \dots, n$.

Twierdzenie to jest uogólnieniem twierdzenia 2.3 dla odwzorowania liniowego na odwzorowanie dwuliniowe i można je uogólnić na odwzorowanie wieloliniowe. Wynika z niego, że odwzorowanie wieloliniowe jest określone, jeśli dane są wartości ci tego odwzorowania na wektorach bazy.

Definicja 2.3. Niech U i V będą przestrzeniami liniowymi nad ciałem K . Odwzorowanie k -liniowe $f : U \times \dots \times U \rightarrow V$ nazywamy odwzorowaniem:

a) symetrycznym, jeśli

$$\bigwedge_{\sigma \in \sum_k} \bigwedge_{a_1, \dots, a_k \in U} f(a_1, \dots, a_k) = f(a_{\sigma(1)}, \dots, a_{\sigma(k)})$$

b) antysymetrycznym, jeśli

$$\bigwedge_{\sigma \in \sum_k} \bigwedge_{a_1, \dots, a_k \in U} f(a_1, \dots, a_k) = \text{sgn } \sigma \cdot f(a_{\sigma(1)}, \dots, a_{\sigma(k)})$$

gdzie \sum_k jest grupą permutacji zbioru k -elementowego, a $\text{sgn } \sigma$ znakiem permutacji $\sigma \in \sum_k$.

Można wykazać, że zbiory odwzorowań k -liniowych symetrycznych $L_k^s(U; V)$ i antysymetrycznych $L_k^a(U; V)$ są podprzestrzeniami liniowymi przestrzeni $L_k(U; V)$.

Definicja 2.4. Niech U będzie przestrzenią liniową nad ciałem liczb rzeczywistych R . Odwzorowanie (forma) k -liniowe $f : U \times \dots \times U \rightarrow R$ nazywamy

a) dodatnio (nieujemnie) określonym, jeśli

$$\bigwedge_{0 \neq a \in U} f(a, \dots, a) > 0 \quad (\geq 0)$$

b) ujemnie (niedodatnio) określonym, jeśli

$$\bigwedge_{0 \neq a \in U} f(a, \dots, a) < 0 \quad (\leq 0)$$

Odwzorowanie, które nie jest ani nieujemnie ani niedodatnio określone nazywamy nieokreślonym.

P r z y k ł a d 2.5. Niech $R_1[x]$ będzie przestrzenią liniową wielomianów stopnia co najwyżej pierwszego nad ciałem liczb rzeczywistych. Odwzorowanie (forma) $f : R_1[x] \times R_1[x] \rightarrow R$ określone następująco:

$$\begin{aligned} \bigwedge_{w_\alpha, w_\beta \in R_1[x]} f(w_\alpha, w_\beta) &= f(\alpha_0 + \alpha_1 x, \beta_0 + \beta_1 x) := \\ &:= \alpha_0 \beta_0 + \alpha_0 \beta_1 + \alpha_1 \beta_0 + \alpha_1 \beta_1 \end{aligned}$$

jak łatwo zauważyć, jest odwzorowaniem dwuliniowym symetrycznym.

Ponieważ dla dowolnego wielomianu $0 \neq w_\alpha \in R_1[x]$ mamy

$$f(w_\alpha, w_\alpha) = f(\alpha_0 + \alpha_1 x, \alpha_0 + \alpha_1 x) = \alpha_0^2 + 2\alpha_0 \alpha_1 + \alpha_1^2 = (\alpha_0 + \alpha_1)^2 \geq 0,$$

a więc odwzorowanie to jest nieujemnie określone.

2.2. Reprezentacja macierzowa odwzorowania liniowego i wieloliniowego oraz jej własności

Niech U^m i V^n będą przestrzeniami liniowymi o wymiarach m i n nad ciałem K oraz $\{e_i\}$ będzie bazą przestrzeni U^m , a $\{d_j\}$ bazą przestrzeni V^n . Jeśli $f : U^m \rightarrow V^n$ jest odwzorowaniem liniowym, to wektory $f(e_i)$ dla $i = 1, 2, \dots, m$ należące do przestrzeni V^n można jednoznacznie przedstawić jako kombinacje liniowe wektorów bazy $\{d_j\}$, a więc